

SOPRONI
EGYETEM |

FAIPARI MÉRNÖKI ÉS
KREATÍVIPARI
KAR

AZ ALKALMAZOTT MŰVÉSZET LÉTMÓDJAI ÉS A KREATÍV IPAR KIHÍVÁSAI NAPJAINKBAN

Faipari Mérnöki és Kreatívipari Kar Tudományos Kiadványa

Szerkesztette: Márfa Molnár László és Pásztory Zoltán

AZ ALKALMAZOTT MŰVÉSZET LÉTMÓDJAI ÉS A KREATÍV IPAR KIHÍVÁSAI NAPJAINKBAN

**FAIPARI MÉRNÖKI ÉS KREATÍVIPARI KAR TUDOMÁNYOS
KIADVÁNYA**

Szerkesztette: Márjai Molnár László és Pásztory Zoltán

SOPRONI EGYETEM KIADÓ

SOPRON, 2023

A kötet első 12 írása a Sopronban 2022. október 28-án *Az alkalmazott művészet létmódjai napjainkban* címmel megrendezett tudományos konferencia előadásainak szerkesztett anyagát tartalmazza.

A konferencia támogatói:

MTA VEAB Soproni Tudós Társaság Művészeti és Irodalomtudományi Szakbizottság

Magyar Tudományos Akadémia VEAB Képzőművészet, Művészetelmélet és Design
Munkabizottság

Soproni Egyetem Faipari Mérnöki és Kreatívipari Kar

Felelős kiadó: Prof. Dr. Fábíán Attila

a Soproni Egyetem rektora

Szerkesztette:

Dr. Márfa Molnár László és Dr. Pásztory Zoltán

Lektorálta:

Dr. Börcsök Zoltán

ISBN 978-963-334-453-8 (pdf)

<https://doi.org/10.35511/978-963-334-453-8>

Creative Commons licenc: BY-NC-SA 2.5

Nevezd meg! Ne add el! Így add tovább! 2.5 Hungary
Attribution – Non commercial – Share Alike 2.5 HUNGARY

Tartalom

Bevezetés.....	5
Művészeti szekció	
Posztmodern performansz.....	7
<i>Szabó Tibor</i>	
Az alkalmazott és az autonóm művészet szakrális alkotásokban.	15
<i>Karikó Sándor</i>	
Szépség és öröm. Gondolatok a hazai kortárs transzcendens művészetről.....	21
<i>Kovács-Gombos Gábor</i>	
A képi világ üzenetei. Két leány folyóirat margójára	30
<i>Fáyné dr. Dombi Alice</i>	
Ökoművészet és öcodesign mint új paradigma?	40
<i>Zalavári József</i>	
Fenntartható létharmónia, esztétikum és a feminin reprezentációja	48
<i>Major Gyöngyi</i>	
Tér(más)kép(pen) - adalékok a kortárs építészeti ábrázolás eszköztárának áttekintéséhez.....	61
<i>Kósa Balázs, Markó Balázs</i>	
Képirás – képolvasás (illúzió és gyakorlat)	70
<i>Gáspárdy Tibor</i>	
A kortárs (alkalmazott) művészet értelmezhetősége.....	80
<i>Márfai Molnár László</i>	
Bepillantás művészet és természettudomány közös metszetébe.....	87
<i>Nagy Máté</i>	
„Ut pictura poesis” Az intermedialitás megjelenési formái Tandori Dezső költészetében	95
<i>Zámbó Bianka</i>	
A soproni műemlék épületek dokumentálásának bemutatása egy helyi példán keresztül.....	102
<i>Kósa Balázs, Markó Balázs, Tárkányi Sándor</i>	
A makett, mint szemléltető eszköz.....	113
<i>Horváth Péter György, Markó Balázs, Tárkányi Sándor, Antal Mária Réka, Kósa Balázs</i>	
A fa élettani hatása	123
<i>Boros Eszter</i>	
Művészet és innováció az információ korában	130
<i>Szécsi Gábor, Szilágyi Tamás</i>	
A térészlelés és térhasználat kognitív működése	145
<i>Mucsi Zsuzsanna Mária, Horváth Péter György</i>	
A design hét megjelenési szintje	152
<i>Reményi Andrea</i>	

Műszaki szekció

Kézi és gépi intarziakészítés összehasonlító elemzése	162
<i>Antal Mária Réka, Horváth Péter György</i>	
Vászonról kompozitig – Anyaghasználat a repülőgépgyártásban.....	178
<i>Zsákai Balázs, Alpár Tibor, Horváth Péter György</i>	
Ütemezési feladat eredményeinek nemparametrikus statisztikai elemzése	185
<i>Tóth Zsolt, Hegyháti Máté, Kulcsár Ernő, Ősz Olivér</i>	
Fenyő rönk és fűrészáru behozatal környezeti terhei.....	193
<i>Börcsök Zoltán, Pásztory Zoltán</i>	
A faenergetika racionális, környezetkímélő lehetőségei (kutatási összefoglaló).....	204
<i>Németh Gábor; Kocsis Zoltán</i>	
Faipari projektek szakirodalmi elemzése	212
<i>Novotni Adrienn</i>	
Faipari por-forgács elszívó hálózatok és a munkahelyi légtér fapor tartalmának kérdései ...	222
<i>Németh Gábor, Németh Szabolcs, Kocsis Zoltán, Magoss Endre</i>	
Természetes anyagok szigetelőképessége.....	230
<i>Szendi Dorina; Pásztory Zoltán</i>	

Foreign languages section

Thermal resistance values of natural fiber-based insulation panels and the impact of their thickness on the thermal transmittance values of an external wall structure.....	240
<i>Le Duong Hung Anh, Zoltán Pásztory</i>	
Developing Info-Droplets to model the dark flight phase of meteorite fall.....	252
<i>Agota Lang, Matyas Bejo, Benke Hargitai, Barnabas Molnar, Aron Sztojka</i>	
Social Network and Text Mining Analysis of Publications Related to Remote Sensing and R Programming.....	260
<i>Zsolt Tóth</i>	
Small and medium-sized enterprises (smes) in Hungary: industry 4.0 trends and challenges	272
<i>Ádám Fazekas, Endre Magoss, Veronika Suriné Lengyel</i>	
The effect of natural-based additive on paper.....	284
<i>Zsófia Kóczán, Katalin Halász, Edina Preklet, Zoltán Pásztory</i>	
Comparative social network analysis (SNA) of FP7 and Horizon 2020 projects on remote sensing	293
<i>Zsolt Tóth</i>	
Advancements in Sustainable Wood Furniture: A Comprehensive Review of Bonding Techniques and Adhesives	302
<i>Seda Baş, Levente Dénes, Csilla Csiha</i>	

A térészlelés és térhasználat kognitív működése

Mucsi Zsuzsanna Mária, Horváth Péter György

*Mucsi Zsuzsanna Mária, PhD hallgató, Soproni Egyetem, Cziráki József Doktori Iskola,
email: mucsi.zsuzsanna.maria@uni-sopron.hu*

*Dr. habil Horváth Péter György egyetemi docens, Soproni Egyetem, Faipari Mérnöki és
Kreatívipari Kar, Faépítészeti Intézet, email: horvath.peter.gyorgy@uni-sopron.hu*

DOI: https://doi.org/10.35511/978-963-334-453-8.Mucsi_Zs-Horvath_P

Absztrakt

Az épített környezet minőségi, biztonságos használatának lehetőségei és az emberi elégedettség, komfort növelésének módjai napjainkban a tudományos világ érdeklődésének fókuszában van. Az ember és tér interakciójának kutatása ebben kulcsfontosságú. A dolgozat röviden áttekinti a térhasználat kognitív működését, foglalkozik a tér és ember közötti interakció kialakulásával, az érzékelés fizikai és mentális folyamataival, valamint a személyes és közösségi térhasználat kérdésivel.

Kulcsszavak: térészlelés, térbeli jelentések, emlékezés, orientáció, térhasználat

Bevezetés

Mik az emberi viselkedés mechanizmusai a térben? Hogyan érzékeli, értelmezi az ember a teret? Milyen mentális, fizikai és érzelmi folyamatok befolyásolják a tér észlelését? Hogyan működik a figyelem, a megszokások és a tájékozódás a térben? Mik a térhasználat fázisai? A kérdésekre adható válaszok összetettsége az ember–tér közötti interakciónak, illetve az ember információfeldolgozási folyamatának bonyolultságára vezethető vissza. Az eddigi vizsgálatok eredményei hat szempont köré csoportosíthatók: a környezet és az énkép kialakulásának kapcsolata; az érzékelés és észlelés folyamata; a jelentéshálók és gondolkodási folyamatok; a cselekvés és tanulás közötti összefüggés; a térhasználat; valamint a közösségi kérdések.

Az ember viselkedése a térben

A tér észlelése és az interakció kialakulása

A tér észlelése (érezékelése és értelmezése) szellemi, fizikai és érzelmi dimenziókon keresztül történik. A külvilág ingereinek szűrését hat érzékelési csatorna végzi: vizuális, auditorikus, haptikus, olfaktorikus, gusztatorikus és kinesztetikus. A térészlelés vonatkozásában a látás, tapintás, hallás, szaglás és mozgás irányú érzékelések dominálnak. A térben való létezés mechanizmusainak értelmezése és megtanulása felnőtt korig lassan és folyamatosan fejlődik. A gyerekkorra jellemző a figyelem csapongása, az információk gyűjtése és a térhasználat

szükséges legoptimálisabb gondolatstruktúrák felépítése. A különböző képességek és az identitás fejlődése a szűkebb értelemben vett környezet felfedezésekor történik (Guba, et al., 2017) (Sebestyén & Tóth, 2013). Először elsajátításra kerülnek a térhez kapcsolódó törvényszerűségek, majd kifejlődik a képzelt terek iránti érzékelés, az absztrakt térbeli gondolkodás, valamint a térbeli arányok és összefüggések értelmezésének képessége. A téri tájékozódás (orientáció) során az élet különböző helyszínei és a közöttük lévő útvonalak kognitív leképzése történik (Sindelar, 2001) (Piaget & Inhelder, 2004). A gyerekkor különböző szakaszaiban magtanult térészlelési és térhasználati formák felnőtt korra ösztönös direktívákká alakulnak. A tér megértésre szánt idő a legfontosabb részletekre irányulva akár néhány pillanatra rövidülhet. Egyre fontosabb szerephez juthatnak a megszokások és az ismert helyek. Jelentősen lecsökkenhet a környezet tanulmányozására szánt idő mennyisége és minősége is (Dull, 2009).

Az érzékelés mentális folyamata és a kognitív feldolgozás áttekintése

A környezetből érkező ingerek az érzékszerveken keresztül átszűrve érkeznak az agyban található érzékszervi tárhoz (sensory register). A még jelentés nélküli, nagy mennyiségű információk csupán rövid ideig (<1s) tartózkodnak itt, ezt követően vagy kitorlódnek, vagy továbbhaladnak. A rövid távú memóriába korlátozott számban (5-9 séma) és időre kerülnek a figyelem által kiválasztott, az alakfelismerés következtében már valamennyi jelentéstartalommal rendelkező információ egységei (chunk-ok). Innen ismétlések révén juthatnak a hosszú távú memóriába, ahol megkezdődik a kognitív feldolgozás (Hercegfői & Izsó, 2008). A kognitív feldolgozás a külső információk „jelentéssé”, gondolati tartalmakká való átalakítását és e tartalmak megítélését (a kettő együtt az észlelés), valamint új, vagy hiányzó információk keresését jelenti (Hercegfői & Izsó, 2008) (Peter & Olson, 1987). Egyszerre mentális (megértés) és érzelmi (megítélés) folyamat (Norman, 2013). A környezetből érkező és az érzékszerveken keresztül megszürt információk a hosszú távú memóriában (LTM) többszörösen kódolt szimbolikus reprezentációként raktározódnak el. Az LTM kapacitása korlátlan, ahol a tárolt ismeretek két állapotban találhatóak: aktivált, amit a tudat éppen használ; és a passzív, ami éppen a „raktárban” van. A raktárban az egyes szimbolikus jelentések egymással összekapcsolódva szervezett tudati struktúrákba rendeződnek és jelentéshálózatokat alkotnak. Egy jelentés több jelentésháléhoz is kapcsolódhat és az emlékezés három fő szakaszában (kódolás, tárolás és előhívás) innen aktiválható (Hercegfői & Izsó, 2008). Az emlékezés során a legnehezebb feladat az adott igény szerinti megfelelő információ megtalálása és előhívása a jelentéshálóból. Az aktiváció

széiterjedése történik, ha a gondolkodás során több jelentésháló is egybekapcsolódik. Az emlékezést segítik az eleve tömörített információ. Az emberek kognitív struktúráját az egyes jelentésháló kombinációja építi föl, ezek a hierarchikus asszociációs hálózatok a sémák. A sémákban található tudásstruktúra, vagy jelentés-vég lánc, attribútumokat, konzekvenciákat, és értékcsomópontokat, tartalmaz, amik összekötik az ember belső világát a környezet elemeivel. A kognitív struktúra állandó tanulással, új jelentések beépítésével bővíthető. Az akaratlagos, vagy öntudatlan tanulás egyben szelektálást és „takarítást”, valamint a jelentéshálózat újraszerveződését is jelenti, így egy folyamatosan változó, dinamikus rendszert hoz létre. A kognitív rendszerben az egyszerre feldolgozható információk mennyisége korlátozott. A kapacitás bővítése az információk tömörítésével lehetséges, amit az ismétlődések által létrejött automatizálás (rutin, megszokás) tesz lehetővé (Becker & Kaucsek, 1998). A „gondolkodás nélküli” cselekvéssorok felhalmozása növeli a kognitív rendszer hatékonyságát. A már tömörített információ előhívása később nem igényel tudatos erőfeszítést.

A jelentések és gondolkodási folyamatok

A kognitív rendszerben rögzült jelentések tartalmuk szerint csoportosíthatók (Hercegfői & Izsó, 2008) (Klein, 2018). A szenzoros jelentések olyan érzéketi kódok, amik a közvetlen környezeti és érzékszervi benyomásokra alapulnak és az ismerősség érzésével együtt erőfeszítés nélkül aktiválódnak (csak úgy eszünkbe jut). A szemantikus jelentés az összefüggő tapasztalatok nagyobb tömegét tartalmazza, ahol az aktiválásához mentális cselekvésre is szükség van. Az epizodikus jelentések az ember életében megtörtént eseményekhez kapcsolódnak, de az eseményeknek csak bizonyos mozzanatait ragadják meg. Az epizodikus események csak akkor aktiválódnak, ha a gondolkodás hasonló eseményekre fókuszál, az azonosulás egyénenként különböző. A térészlelés alapját adják a térbeli jelentések, amik a tériség jeleneinek rögzüléseit tartalmazzák. Jellemzőjük, hogy a jelentésháló csak a tériség információit tartalmazza, és akkor aktiválódik, amikor a figyelem valamilyen helyet tanulmányoz. Az aktivációhoz szükséges az építészeti lépték. A környezet tériségének élményét nem torzítják a mozgási ingerek. A kétdimenziós ábrázolás (fotó) vizsgálatával a térbeli jelentések nem aktiválhatók.

A környezet eseményei gondolkodási folyamatokat indítanak be, amik során a jelentések között új kapcsolatok jönnek létre, vagy a meglévő kapcsolatrendszerek módosulnak. A tanult gondolkodási folyamatokban nyilvánul meg az ember személyisége, vagyis a különféle helyzetekre válaszokat adó viselkedési szokásai. Néhány példa: A fogyasztói viselkedés során

az emberben kódolt értékek olyan jelentéshálókat aktiválnak, amik segítik az elhatározás kognitív folyamatát. A döntéshozói viselkedés sémája a hosszú távú memóriában található egyértelmű lehetséges megoldások ismert és véges számú jelentéséből választja ki megfelelőt. A döntéshozatal folyamata a tudatosítás előtt befejeződik. A döntéshozó viselkedés a mindennapi rutincselekedetek elvégzését segíti. A problémamegoldó viselkedés során a jelentéshálókat intenzív átrendezése történik. Problémának nevezhető az a helyzet, amire a személynek nincs kész válasza, illetve a meglévő sémák aktiválása nem ad megoldást. Az új gondolatstruktúrák kialakítását a tömörített „gondolkodás nélküli”, rutin cselekvéssorok és megszokások gátolhatják (Becker & Kaucsek, 1998). Az értékek az ember alapvető igényeinek és céljainak szubjektív, kognitív reprezentációi. A gondolkodási folyamatokat befolyásolhatja a pillanatnyi érzelmi állapot és más emberek viselkedése.

Az emberi cselekedetek szakaszai és a tanulás folyamata

Az emberi cselekedetek működése két részre osztható és mind a két rész további három-három szakaszra tagolódik. A cselekvés műveletsora magában foglalja a célmeghatározást, döntéseket és a végrehajtást; az elvégzett folyamat eredményességének értékelése pedig az észlelést, megértést és a várt eredménnyel történő összehasonlítást (Norman, 2013). Egy új cselekedetsor megtanulásakor a figyelem ezen a hat szakaszon halad végig. A folyamat lassú és tudatos. Először a megfelelő információk összegyűjtése és a feleslegesek kizárása történik, ezt követi sémarendszer láncszerű felépítése (oda-vissza ható cselekvés-ellenőrzés), majd az optimális cselekvéssor rögzítése, végül a tárolt információháló tömörítése, vagyis a kódolása. Az értékrendszerrel függő ítéletalkotás engedélyezi egy cselekvéssor rögzítését. A gyakran ismételt, vagyis a már megtanult cselekedetláncok aktiválása észrevétlenül, gyorsan és már nem tudatosan történik. A rutin cselekedetek már csak magát a kódot aktiválják. Minél többször aktiválódik egy cselekvés-kód, annál jobban rögzül és annál könnyebben bővíthető. A nagyon gyakori vagy intenzív statikus aktiváció túlingerlést eredményezhet. A ritkán használt kódok egy idő után kitörölődnek, vagy felbomlanak (felejtés). A tanulás folyamata során egy cselekvéssor elsajátításának minősége több környezeti szinten értelmezhető, pl.: kezdő, haladó, profi. Egy cselekvés elvégzéséhez szükséges, hogy a vonatkozó érzékszervek, testrészek, kódok és a köztük lévő kapcsolat is megfelelő állapotban legyen.

A térhasználat

A térhasználat, vagyis az ember és a környezet közötti interakció annak tudatosítása, hogy egy észlelt hely pontosan micsoda (milyen elemek találhatók benne és ezek hogyan működnek, merre és hogyan lehet mozogni, stb.) valamint, hogy az észlelő az értelmezés után

hogyan cselekedhet. A térrendszerek és a bennük található fizikai tárgyak állandóan felfoghatatlan mennyiségű információt közvetítenek arról, hogy hogyan lehet velük kapcsolatba lépni. Ezek az ingerek lehetnek nyilvánvalóak vagy rejtettek, egyértelműek vagy félreérthetőek. A közvetlen észlelés feladata ezek mielőbbi és minél pontosabb megértése és értelmezése. Amikor a közvetlen észlelés nem lehetséges, akadályba ütközik, vagy félreérthető, a megértést jelek segíthetik, bizonytalanság esetén a jelek keresése ösztönösen elindul. A jelzések lehetnek szándékosak (feliratok) vagy véletlenül kialakultak (kitaposott ösvény). A térhasználat szerves része az egyes térelemek közötti interakció egyértelmű megértése és a termüködés szabályainak tudatosítása is. A tér elemei közötti kapcsolat (lámpa és kapcsoló, zebra és jelzőlámpa, épület és ajtó) az elemek, az események és a várt eredmény közötti viszony. Az elvégzett cselekvés és a várt események összehasonlítása ítéli meg az eredményességet és gondolkodási mechanizmusokat indít el (Norman, 2013).

A tér használata során a megszokott, nem tudatos cselekedetsoroknak kiemelt jelentőségük van. Az ismert dolgok könnyebben érzékelhetőek, mint a szokatlanok, mivel az észlelés jelentős része tanult folyamat (Becker & Kaucsek, 1998). A rutin biztonságot és gyorsaságot jelent. A megszokás következménye azonban, hogy a térben az ismert dolgok „észrevétlenné” válnak és az automatizmusok működnek, miközben a figyelem „máshol jár”. A megszokásnak két problémája van. Az egyik, hogy a szokatlan események ijedséget és bizonytalanságot, összességében hibás működést eredményezhetnek; a másik, hogy a berögződött cselekvések megakadályozzák a váratlan problémák megoldását, az új lehetőségek keresését, és elősegítik az elhasználódás, a túlingerlés és az érzéketlenség kialakulását. Egy átlagos felnőtt embernek egy ismeretlen hely megszokása megközelítően három hónapig tart, általában ennyi idő kell ahhoz, hogy a fontosabb rutinok kialakuljanak.

Az ember és tér közötti interakció állomásai:

- Orientáció: A tér elhelyezkedése és megközelíthetősége az ismert helyszínekhez képest.
- Első benyomás: A tudatosítás előtti első érzékelés, alakfelismerés, sémába illesztés. Az ismert terekkel való összehasonlítás. Érzelmi ítélkezés.
- Értelmezés: Jelentéskeresés, alapparaméterek megértése, működésértelmezés, szabályok és jelek keresése, mozgási lehetőségek felmérése, a cselekvések és a hatások figyelése, az értelmezési hibák szűrése, irányítási lehetőségek és a biztonságos használat keresése.
- Ítéletalkotás: Esztétikai megítélés (tetszik, nem tetszik), a használhatóság és a komfort megítélése, veszélyérzékelés, érzelmi benyomás.

- Gyakori térhasználat: Ismétlődő észlelések raktározása és felidézése, a sémák bővítése. Rutin cselekedetek kialakítása, az „ismerőség” és „birtoklástudat” érzéseinek megjelenése.
- Emlékezés, előhívás az adott helyszínen: Az automatizmusok és a térbeliség jelentéseinek aktivációja. A megszokásoktól eltérő elemek és események észlelése. Gyors és nem tudatos térhasználat. Érzelmi biztonság.
- Emlékezés, felidézés egy másik helyszínen: Emlékezés a helyre, az érzékelésekre, az eseményekre (epizódok), a cselekedetekre, az érzésekre és az új érdekességekre. Pontatlan, lassú, tudatos. Mentális modellezés.

Használat során a környezetről mentális modell készül a tudatban, ami az észlelt tér egy leegyszerűsített kognitív leképzése (Dull, 2009). A mentális térkép lépték független, időben változik, aránytalan és jellemzően a személy számára fontos észlelteket emeli ki. Élesen kirajzolódnak benne a gyakran használt helyszínek információi, de ezek pontatlanok. A tárolt helyinformációk előhívása az adott helyszínen gyorsan és automatikusan megtörténik, más környezetben a tudatos felidézés csak a fontosnak tartott, vagy ismerős motívumokra összpontosít.

A térhasználat szociális aspektusa

Az épített környezetben való létezés legfontosabb jellemzője, hogy a tereket időben azonosan vagy differenciáltan több ember, több csoport használja. A közös „tulajdon” működése a természetből fakadó és az ember által meghatározott szabályrendszeren alapul. A folyamatosan változó természet, változó forrásaihoz való alkalmazkodás dinamikusan megújuló emberi szabályrendszer jelenlétét követeli. A szabályok lehetnek globálisak, illetve lokálisak (kötelező – szabad – tilos – veszélyes). A tér használata lehet aktív, amikor az egyén vagy a tömeg igényei szerint a térben átrendezés történik és lehet passzív, amikor a használat során nincs változás. Kreatívan használható térben az egyénnek lehetősége van a környezet valamilyen működésének irányításra, a személyes komfortjának biztosításához. Az emberi figyelem az érzékelési csatornák intenzív ingerlésével irányítható és a különböző közösségek szokásai befolyásolhatják (család, barátok, haza, világ).

Összefoglalás

A tér és az ember közötti interakció kora gyermekkorban a legintenzívebb és egészen a felnőtt korig folyamatosan fejlődik. Az érzékelés mentális folyamata és a kognitív feldolgozási rendszer a környezetből érkező számtalan információ bonyolult rendszerezését végzi. Az

agyban elraktározott jelentések gondolkodási folyamatokba rendeződve viselkedési szokásokat alakítanak ki. Az emberi cselekedetek és ezek eredményességének értékelése a tanulás-előhívás mechanizmusával rögzíthetők. A térhasználat a megértéssel, ítéletalkotással, a megszokásos cselekvésekkel, a tájékozódással, az első benyomással, az ismétlésekkel, az emlékekkel és a mentális modell megjelenésével írható le. A térhasználat közösségi kérdései globális és lokális szinten jellemezhetők.

Bibliográfia

- Peter, J. P., Olson, J. C., 1987. *Consumer Behavior: Marketing Strategy Perspectives*. USA: Irwin.
- Banisné Bán, É., Molnár, B., 2020. *Játékgyűjtemény a téri tájékozódás fejlesztéséhez*. Csongrád: Csongrád Megyei Szakszolgálat.
- Becker, G., Kaucsek, G., 1998. *Termékergonómia és termékpszichológia*. Budapest: Tölgyfa Kiadó.
- Dull, A., 2009. *Helyek, Tárgyak, Viselkedés, Környezetpszichológiai Tanulmányok*. Budapest: L'Harmattan Kiadó.
- Fredrickson, B., 2015. *A pozitív érzelmek hatalma*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Guba, A., Pataky, G., Tóth, E., 2017. *Épített Környezeti Nevelés az Óvodában*. Budapest: kultúr Aktív Egyesület.
- Hercegfői, K., Izsó, L., 2008. *Ergonómia*. Budapest: Tipotex Kiadó.
- Klein, S., 2018. *Munkapszichológia a 21. században*. Budapest: Edge 2000 Kft.
DOI: <https://doi.org/10.3311/ope.234>
- Nagyné dr. Réz, I., 1996. *Téri tájékozódás. Fejlesztő program*. Budapest: Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola.
- Norman, D., 2013. *The Design of Everyday Things*. New York: Basic Books.
- Piaget, J., Inhelder, B. E., 2004. *Gyermeklélektan*. Budapest: Osiris Kiadó Kft.
- Sebestyén, Á., Tóth, E., 2013. *Épített Környezeti Nevelés*. Pécs: kultúr Aktív Egyesület.
- Sindelar, B., 2001. *Téri Orientáció 1-2*. Budapest: A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft.

Abstract

Zsuzsanna Mária Mucsi, Péter György Horváth

The cognitive function of finding and using space

Nowadays, the possibilities of high-quality and safe use of the built environment and ways to increase human satisfaction and comfort are the focus of interest in the scientific world. The research of the interaction of man and space is key in this. The thesis briefly reviews the cognitive functioning of the use of space, deals with the development of interaction between space and people, the physical and mental processes of perception, as well as the issues of personal and community use of space.

Keywords: spatial perception, spatial reports, spatial memory, orientation, use of square